

Sisäisen tarkastuksen vuoden 2024 yhteenveto aluehallitukselle

1. Sisäisen tarkastuksen riippumattomuus

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen sisäisen tarkastuksen organisatorinen riippumattomuus on toteutettu sisäisen tarkastuksen kansainvälisten ammattistandardien mukaisesti. Sisäinen tarkastus toimii suoraan aluehallituksen ja hyvinvointialuejohtajan alaisuudessa.

Sisäinen tarkastus on valmistellut aluehallituksen hyväksymän sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman itsenäisesti. Tarkastusaiheiden valinnassa on huomioitu hyvinvointialuejohtajan sekä toimialajohtajien näkemykset johtamisen kannalta hyödyllisistä tarkastusaiheista ja niistä on keskusteltu hyvinvointialuejohtajan kanssa ennen aluehallituksen hyväksyntää. Johto tai tarkastuksen kohteena olevat vastuuhenkilöt eivät ole puuttuneet aluehallituksen hyväksymien tarkastusaiheiden tarkastussuunnitteluun, tarkastusmenetelmiin, toteutukseen tai tulosten raportointiin, vaan ne on toteutettu itsenäisesti sisäisen tarkastuksen toimesta. Mikäli sisäisen tarkastuksen vapautta rajoittavia tekijöitä olisi ollut, niistä olisi raportoitu aluehallitukselle ja keskusteltu niiden vaikutuksista.

Edellä mainituissa standardeissa on linjattu sisäisen tarkastuksen ja hallituksen välisestä tiedonkulusta ja keskusteluyhteydestä seuraavasti: *"Hallituksen tulee antaa sisäisen tarkastuksen johtajalle mahdollisuus keskustella hallituksen kanssa merkittävistä ja arkaluonteisista asioista, myös kokouksissa, joissa ylin johto ei ole läsnä"*. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen sisäisen tarkastuksen toimintaohjeeseen on kirjattu, että mikäli sisäinen tarkastus havaitsee merkittäviä sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan puutteita tai merkkejä väärinkäytöksestä, sisäisen tarkastuksen on raportoitava niistä viivytyksettä ensisijaisesti hyvinvointialuejohtajalle ja itsenäisen harkintansa mukaan aluehallituksen puheenjohtajistolle. Vuoden 2024 osalta ei ole tullut esiin edellä mainittuja raportointitarpeita.

2. Sisäisen tarkastuksen resursointi, tehtävät sekä työn kohdentuminen vuonna 2024

Sisäisen tarkastuksen henkilöresursointina on kaksi viranhaltijaa, sisäisen tarkastuksen päällikkö ja sisäinen tarkastaja. Henkilöresursointi on vuoden 2024 osalta ollut riittävä.

Sisäisen tarkastuksen asema, tarkoitus, tehtävä, toimivaltuudet sekä keskeiset menettelytavat on määritelty aluehallituksen (13.3 ja 11.9.2023) hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa.

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa ja sen tehtävänä on arvioida, varmistaa ja tukea sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyyttä, toiminnan lainmukaisuutta ja tuloksellisuutta sekä antaa suosituksia näiden osa-alueiden kehittämiseksi.

Sisäisen tarkastuksen tarkemmat työtehtävät on kuvattu aluehallituksen hyväksymissä sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelmissa. Sisäisen tarkastuksen työaika on tarkastusten lisäksi varattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asiantuntijatehtäviin, aikaisempien tarkastusten yhteydessä annettujen suositusten toimeenpanon seurantaan, hyvinvointialueen toiminnan, talouden ja päätöksenteon yleisseurantaan sekä ilmoittajansuojelulain mukaisen väärinkäytösten ilmoituskanavan käytön koordinointiin ja ilmoitusten käsittelyyn.

Pääpaino sisäisen tarkastuksen työajan kohdentumisessa on ollut tarkastusten toteuttamisessa. Työajan seurantatietojen perusteella sisäisen tarkastuksen käytävissä olleesta työajasta kohdistui vuonna 2024 tarkastuksiin 69 % ja muihin työtehtäviin 31 %. Muiden työtehtävien osalta työaika kului pääasiassa hyvinvointialueen toiminnan, talouden ja päätöksenteon yleisseurantaan, erilaisiin sisäisiin ja ulkoisiin verkostoihin sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asiantuntijatehtäviin. Ilmoittajansuojelulain mukaiseen väärinkäytösten ilmoituskanavaan ei tullut käsittelyä edellyttäviä ilmoituksia vuonna 2024, joten siihen kohdistui vain kanavan ylläpitoon ja koordinointiin liittyviä tehtäviä.

Sisäisen tarkastuksen päälliköllä ja hyvinvointialuejohtajalla on säännöllisesti, noin kolmen viikon välein työtunti, jossa käydään läpi sisäisen tarkastuksen kannalta ajankohtaisia asioita, työajan käyttöä sekä tarkastusten ja vuosisuunnitelman edistymistä. Hyvinvointialuejohtajan kanssa on käyty läpi tarkemmat tiedot työajan kohdentumisesta vuonna 2024.

3. Suoritetut tarkastukset sekä niiden keskeiset havainnot

Vuotta 2024 koskien on ollut kaksi vuosisuunnitelmaa, ensimmäinen ajalle 1.9.2023-31.7.2024 ja toinen ajalle 1.9.2024-31.12.2025. Aluehallituksen päätöksen mukaan toiminnan painopistettä tai tarkastusaiheita voidaan muuttaa kesken vuoden toimintaympäristössä tapahtuneiden olennaisten muutosten tai riskien uudelleen arvioinnin vuoksi. Muutoksista päättää hyvinvointialuejohtaja. Sisäisen tarkastuksen päällikön ja hyvinvointialuejohtajan työtunnilla 25.1.2024 todettiin tarve tehdä muutos vuosisuunnitelmaan. 1.9.2023-31.7.2024 vuosisuunnitelmaan tehtiin hyvinvointialuejohtajan viranhaltijapäätöksellä muutos 19.2.2024, johon aluehallituksella on ollut otto-oikeus. Muutoksen seurauksena aikatauluja ja joitakin tarkastusaiheita tarkennettiin. Lisäksi vuosisuunnitelmasta 1.9.2023-31.7.2024 siirrettiin aluehallituksen 23.9.2024 päätöksellä 1.9.2024 alkaneeseen vuosisuunnitelmaan kaksi tarkastusaihetta ja ne toteutettiin syksyllä 2024. Muutosten seurauksena vuonna 2024 toteutettiin yhteensä 7 tarkastusta.

Yhteenveto toteutetuista tarkastuksista sekä havaintojen ja suositusten lukumääristä on esitetty seuraavassa taulukossa:

Tarkastusaihe	Toteutus 2024	Tarkastusraportti pvm	Osa-alueet yhteensä *	Havainnot kategorioittain *			Suositukset yhteensä *
				■	■	■	
Viranhaltijapäätösten laadinta ja sisältö	Helmi-huhtikuu	30.4.2024	41	13	24	4	25
Vammaispalvelun asiakaspäätösten ja niiden toimeenpanon arviointi	Helmi-toukokuu	8.5.2024	58	14	22	10	34
Hoitohenkilöstön resursointi, sijaisjärjestelyt ja vuokratyön käytön periaatteet	Maalis-toukokuu	19.6.2024	33	10	23	0	40
Voimassa olevien sopimusten ohi tehdyt ostot ja havainnot luottokorttien hallinnoinnista	Toteutettu osissa maalis-elokuun aikana	2.9.2024	39	11	21	6	25
Toimenpiteiden strategianmukaisuus	syys-marraskuu	4.12.2024	13	3	6	4	24
Talousseuranta organisaation eri tasoilla	loka-joulukuu	29.1.2025	30	11	15	4	24
Ikäihmisten palvelutarpeen arvioinnin ohjaus, prosessi ja seuranta	loka-joulukuu	21.1.2025	31	15	16	0	15
YHTEENSÄ			245				187

*osa-alue tarkoittaa tarkastettua asiakokonaisuutta, johon liittyy eritasoisia havaintoja ja suosituksia

Värien selitteet

■	Asia pääosin kunnossa
■	Havaittiin kehittämiskohteita
■	Havaittiin merkittäviä kehittämiskohteita

Vuonna 2024 toteutetuissa tarkastuksissa annettiin yhteensä 187 suositusta, Vuoden 2024 keskeiset tarkastushavainnot sekä niiden perusteella annetut suositukset kohdistuivat laajasti eri aihealueisiin tarkastuksen kohteesta riippuen. Suurin osa annetuista suosituksista olivat ohjeistusten, toimintojen ja prosessien kehittämiseen tähtäviä, joita toimeenpanevien tahojen on mahdollista toteuttaa osana toiminnan jatkuvaa kehittämistä.

Tarkastusraportit on käsitelty vastuutahojen sekä hyvinvointialuejohtajan kanssa ja johto on sitoutunut tarkastuksissa annettujen kehittämissuosituksen toteuttamiseen.

Toteutettujen tarkastusten tarkempi kohdentuminen sekä keskeiset havainnot ja suositukset on esitetty aluehallitukselle erikseen toimitetussa yhteenvedon liitteessä.

4. Seurantatarkastusten toteuttaminen

Sisäisen tarkastuksen kansainvälisten ammattistandardien mukaan sisäisen tarkastuksen tulee seurata kehittämissuosituksen perusteella sovittujen johdon toimeenpanosuunnitelmien toteutumista. Seurantatarkastukset/arvioinnit vahvistavat, että johdon toimenpidesuunnitelmissa on tuloksellisesti vastattu havaintoihin.

Toteutetuille toimenpidesuunnitelmille voidaan tehdä seurantatarkastuksia/arviointeja valikoivasti riskin merkittävyyden mukaan.

Hyvinvointialueella seurantatarkastuksen prosessi ja menettelytavat määriteltiin vuodenvaihteessa 2024 – 2025. Seurantatarkastus kohdistetaan tarkastusraporteissa esitettyihin merkittävimpiin tarkastushavaintoihin ja niiden perusteella annettujen suositusten toimeenpanon seurantaan. Sisäinen tarkastus määrittelee toteutettujen tarkastusten seurannan aikataulutuksen ja keskustelee niistä tarvittaessa hyvinvointialuejohtajan kanssa. Seurantatarkastuksen ajankohtaa on tarkoituksenmukaista siirtää, mikäli tarkastuksen kohteena olevassa asiassa on tapahtunut/tulossa merkittäviä toiminnallisia muutoksia, joilla on vaikutusta annettuihin suosituksiin. Osassa tarkastuksista seurannan raportointi toteutetaan kevyemmin, osasta laaditaan tarkastusraportin kaltainen dokumentti. Hyvinvointialuejohtajaa ja tarkastusaiheeseen liittyviä vastuuhenkilöitä informoidaan joka tapauksessa seurantatarkastuksen keskeisestä sisällöstä.

Talven 2025 aikana on toteutettu seurantatarkastus alla olevassa taulukossa mainittuihin tarkastuksiin. Seurantatarkastukset on aloitettu syksyn 2023 ja kevään 2024 aikana raportoiduista tarkastuksista. Seurantatarkastuksia tullaan muiden toteutettujen tarkastusten osalta jatkamaan systemaattisesti osana sisäisen tarkastuksen toimintakautta. Lisäksi sisäinen tarkastus seuraa ja arvioi annettujen suositusten tilaa ja toteutumista myös erillisen seurantatarkastuksen ulkopuolella ja raportoi asiasta tarvittaessa hyvinvointialuejohtajalle.

Tiivistelmä toteutetuista tai meneillään olevista seurantatarkastuksista on esitetty alla olevassa taulukossa:

Tarkastusraportin nimi	Raportin pvm	Osa-alueet yhteensä	Suosituksia yhteensä	Suosituksista seurantaan otettu
Ostolaskuprosessin ja käytössä olevan järjestelmän toimivuus	4.12.2023	29	34	18
Sote henkilöstön ammattioikeuksien varmistamisen sisäinen valvonta	20.12.2023	30	14	10
Lähijohdamisen käytäntöjen arviointi	22.1.2024	30	13	10
Viranhaltijapäätösten laadinta ja sisältö	30.4.2024	41	25	21
Voimassa olevien sopimusten ohi tehdyt ostot ja havainnot luottokorttien hallinnoinnista	2.9.2024	39	25	24

Seurantatarkastusten perusteella johto on lähtenyt aktiivisesti toteuttamaan kehittämistoimenpiteitä. Pääosa seurannan kohteena olleista suosituksista on saatu toimeenpantua. Joidenkin suositusten osalta toimintaympäristössä tapahtuneet merkittävät muutokset tai vastuutahoista riippumattomat tekijät ovat vaikuttaneet suositusten toimeenpanon mahdollisuuksiin. Niiltä osin kuin suositusten toimeenpano on kesken, sisäinen tarkastus jatkaa niiden seurantaan.